

Boyacı sandığı

İŞLEVSEL HEYKELLER

Her coğrafyanın kendine özgü bir yaşam kültürü, mobilya anlayışı var. Tasarımcı Sinan Yılmaz, bu farkındalıkla topraklarımıza çok geç gelmiş olan mobilya kültürünü bir kenara koyup, bize özgü değerlerle, hikayesi olan heykelsi tasarımlar üretiyor. Sinan Yılmaz ile Türk mobilya kültürünü ve “furnsculpture” adını verdiği bu tasarımları konuştuk.

Hazırlayan **Yasemin Savcı**

Sizi tanıyabilir miyiz?

1973 yılında Ankara’da doğdum. Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi’nde Sahne Sanatları Tasarımı üzerine eğitimi aldım. Çalışma hayatımın ilk yıllarında bir dönem sanat yönetmenliği tecrübem oldu. Ardından önde gelen etkinlik ajanslarında hem yönetici hem de tasarımcı olarak görev aldım. Altın Kelebek, Altın Portakal, Kristal Elma, Kırmızı ödülleri törenlerinin sahne tasarımları, Amerika, Almanya, Rusya, Fransa’da Türkiye tanıtım fuar alanlarının yanı sıra Hüseyin Çağlayan perfor-

mansı gibi Türkiye çapında ve uluslararası alanda birçok projede aktif rol aldım. Aslında her zaman aklımda olan ve sürekli üzerine çalıştığım “heykel mobilyalar” projemi gerçekleştirmek için cebimde biriktirdiğim tüm hikâyeleri, mitleri, efsaneleri toplayıp ailem ile Bodrum’a yerleştim. Artık burada öykülü işler, heykel mobilyalar tasarlıyorum. **Topraklarımızın mobilya kültürünü tanımlar mısınız?**

Topraklarımızın mobilya kültürü göçebe bir toplum olmamızın izlerini taşıyor. Toprağa bağlı bir yaşam sürdürmüş olan atalarımız iklim ve coğrafi şartlar icabı sürekli yer değiştirdikleri için yaşadıkları çadırlara “Yurt” demişler. Aslında yuva dediğimiz olgu sınırlayıcı, koruyucu bir yaşam çerçevesi olarak kabullenilmiş. Bu bakış açısı yerleşik hayata geçince de devam etmiş. Geleneksel Türk evindeki “avlu” da bunun şekil değiştirmiş halidir. Her toplumda evleri şekillendiren etken insanların yaşam şeklidir. Yani ya-

şam koşulları, inanç, çalışma şekli... Yerde ibadet eder, tarlada çalışır, ürünü yerde işler daha sonra aynı kotta dinlenirlermiş. İlk evler tek odalı hacimlerden oluşmuş, dolayısıyla odalar tüm fonksiyonları içeren hacimlermiş. Eşyalar sade, portatif ve çok yönlüymüş. Minder, sini, sandık gibi... Aynı mekânda pişirme, yeme, yatma, yıkanma eylemi gerçekleşmiş. Batı çok uzun süre yerleşik düzende yaşadığı için mobilya kültürünü batılılaşma süreci ile hayatımıza soktuğumuzu görebiliyoruz. 19. yy ortalarında saray mimarisiyle hayatımıza giren mobilyaların evlere ulaşması Cumhuriyetin ilk yıllarında gerçekleşmiştir, dolayısıyla bize ait bir mobilya kültürü oluşmamış.

Tasarımlarınızda yoğurtçu, balıkçı, ayakkabı boyacısının izleri görülüyor. Bu tasarımların çıkış noktasını anlatır mısınız?

Çocuk yaşlarda başlayıp üniversite yılların-

da katlanarak büyüyen bir merakım vardı eskiye, geçmişe, antikaya daha doğrusu hatırası, hikâyesi olan mekân ve eşyalara. Bu tutku daha sonraları öyküleri, hatıraları olan objeler tasarlama fikrini uyandırdı. Üniversite eğitimi sırasında “Saim Bugay” atölyesini tanıma ve orada çalışma fırsatım oldu. Bu sayede karma ve katmanlı bir kültürler harmonisi olan İstanbul’a ‘bakmayı’ öğrendim. Bu noktadan sonra şehrin hikâyeleri, sokakların hatıraları daha da anlam kazandı benim için. Bir sanatçı olarak arka bahçede, ara sokaklarda oynamak (zihnen) beni hep cezbetmiştir. Dokunmak, anlatmak istediklerim balık pazarı, boyacı sandığı, mahallenin külhanbeyi, bazen kuktan kulağa anlatılmış bir efsane...

Teatral mobilyalar, işlevsel heykeller fikri nasıl ortaya çıktı?

Kiliseye minare ekleyip, masasına Arnavut ciğerini, Ermeni usulü midye dolmayı meze etmeyi, Homeros’un Tepegöz’ünü içtenlikle benimseyen bu kültürden çıkan bir tasarımcı olarak tanımlayabilirim kendimi. İçine doğduğum ve içimden doğan kırkıyamaı büyük bir zenginlik olarak görüyorum. Kaldı ki yaşadığımız bu coğrafya tarihe yön vermiş birçok uygarlığın kültürel DNA’sını taşımaktadır. Yazıyı, takvimi, tekerleği, astronomiyi bulan Sümer’ler. Hatta ilk aşk mektubunu onlar yazdı... Hitit’ler, parayı bulan Lidyalılar...Müzik ve dans konusunda üstün meziyetlere sahip Frigya’lılar... Roma, Bizans, Osmanlı İmparatorluğu... Ve benim için hepsinden kıymetlisi bu medeniyetlerin masalları, mitleri, efsaneleri... Anlatmak istediğim öyküleri insanların günlük hayatlarına bir biblo, bir heykel ama aynı zamanda dokunup ilişki kurdukları bir tasarım objesi olarak hayata geçirmeyi düşledim. Etrafımızı saran mobilyaların aynı mekânlardaki gibi bilinçaltımızda da yer kapladıklarını düşünüyorum. Dolayısıyla bir mobilyanın fiziki işlevi kadar, duygusal işlevi de yüklenmesi gerektiği fikrindeyim.

İçinde bulunduğumuz dönemde mo-

dern, minimalist bakış açısıyla bizim kültürümüze dair mobilyalar tasarlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Türkiye’de mobilya sektörü uzun zaman batıyı örnek alarak ilerledi. 2000’li yıllardan sonra küreselleşmenin etkisi ve gelişen teknoloji ile Türkiye’de bu sektörde köklü değişiklikler yaşandı. Bir kimlik bulan sektör özgün tasarımlar ve markalaşma ile dünyada kendine bir yer edindi. Minimalist bakış açısıyla bizim kültürümüze dair mobilyalar tasarlanması konusuna gelince burada bir paragraf açmamız gerektiğini düşünüyorum. Türkiye’nin kültürel çizgisini iki kolda ele almamız gerekmektedir: Saray kültürü ve halk kültürü. Bu ikisi birbirinden çok farklı çizgilerde seyretmiştir. Osmanlı İmparatorluğu, gerek kendi bünyesinde yetiştirdiği gerekse çeşitli yollarla başka ülkelerden getirip sarayında himayesi altına aldığı ünlü sanatçıların ürettikleri eserlerle kendine özgü bir sanat üslubunu yaratmıştır. Halk sanatı ise geleneksel kalıp, motif ve çizgilere sadık kalmıştır, dolayısıyla halka indirgenmiş ya da başka deyişle halk ve sarayın harmanlanmış bir kültürü oluşmamıştır. Fakat günümüzde minimalist çizgide üretilen, tasarlanan mobilyalar sadece saray kültürünün izlerini taşımaktadır.

Tasarımlarınıza nasıl ulaşılabilir?

Öncelikle “heykel mobilyaların” kolektif bir sanat hareketi olduğunu belirtmek isterim. Projenin en başından beri hedefim kolektif sanat, yerel malzeme ve üretim, düşük karbon ayak izi olmuştur. Buradan hareketle yaşadığım bölgenin kaynaklarından tedarik edebildiğim ürün ve malzemeleri işlemek üzere yerel heykeltıraşlar, cam ve seramik sanatçıları, zanaatkârlar, ustalardan oluşan bir ağ oluşturuldu. Mevcut tasarımların tüm süreçleri çalışıldı ve pratiği gerçekleştirildi. Talep edilen eserler butik bir şekilde kişiye, mekâna özel imal edilip teslim edilmektedir. Her ürün kupon olarak tasarlandığı için kendi içinde farklılaşacak şekilde 10 adet ile sınırlıdır. Bodrum’da yaşıyorum. Benimle

iletişime geçmek isteyenler kabbatelier@gmail.com hesabından ulaşabilirler, daha detaylı iletişim bilgileri www.kabbatelier.com web sitesinde yer almaktadır.

Önümüzdeki günler için ne gibi projeleriniz var? Sergi gibi bir projeniz var mı? Üç senedir yaşamakta olduğum Bodrum’un ara sokaklarını geziyor, insanların hatıralarını, hikâyelerini topluyorum şu sıralar. Kısacası buraya dair anlatacaklarım var yakın zamanda. Kalabalıklara karışmaktan imtina ettiğimiz bu pandemi günlerinde gerçekleştirecek bir serginin çok verimli geçmeyeceği fikrindeyim. 2022 yılı yaz başı video enstalamasyonları ile heykel mobilyalara dair hikayelerin, efsanelerin konu edildiği kısa filmlerin de yer alacağı performans şeklinde bir sergi hazırlığı içerisindeyim. ■

“Kültür kakmalı süsler değil bizi saran. İnsanlardan öğrendiğimiz toplumsal değerlerse sözün konusu: simit gibi bir şeydir kültür ve her şeye rağmen hayalci bir ruh için en zevklisi, arka bahçede oynamaktır!”

